

У зв'язку з цим доцільно розглянути створення більш гнучких графіків подачі окремих блоків задач протягом навчального семестру та їх перевірки. Планові консультації викладачів у цих умовах будуть більш доречними як елемент навчального процесу, а передбачені години навантаження можна реально відпрацювати.

Індивідуалізація завдань підвищує трудомісткість навчального процесу, оскільки вимагає розробки великих за обсягами методичних матеріалів, а також значних витрат реального часу на прийом та перевірку окремих завдань.

На попередній конференції неодноразово підкреслювалось, що необхідно формувати систему мотивації навчання у студентів. Мабуть, настав час створювати і відповідну систему мотивації у викладачів до удосконалення самостійної роботи студентів. Дуже важливо, щоб цей процес не перетворювався у формальні процедури. Тому поряд з покращенням практики поточного контролю успішності студентів слід не забувати, що відповідні заходи слід вживати з боку самої кафедри за роботою кожного викладача.

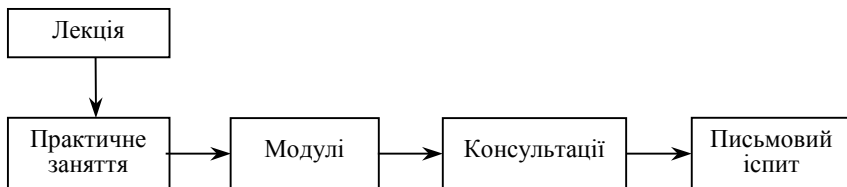
*Н. Т. Іващенко, доц.,
кафедра статистики*

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

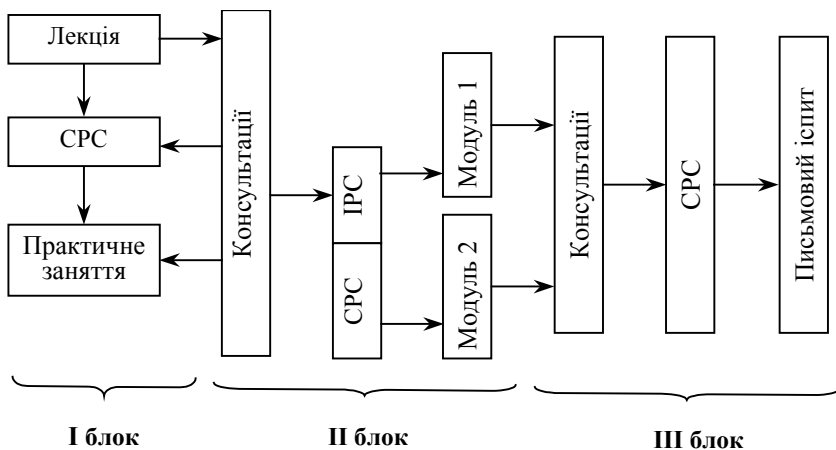
Перебудова системи навчально-виховної роботи на засадах Болонської декларації одним із завдань ставить модернізацію викладання дисциплін.

Сучасна система організації викладання дисциплін та самостійної роботи студентів має спрямовуватись на кінцеву мету навчання — засвоєння в повному обсязі навчальної програми дисципліни і формування у студентів рис і навичок фахівця вищої кваліфікації. Відтак, успіх навчального процесу буде залежати від того, наскільки викладач уже з першої лекції зуміє налаштувати мислення студента і сприйняття ним матеріалу на кінцевий результат — скласти іспит не формально, заради оцінки, а з глибокими знаннями дисципліни, можливістю її практичної адаптації. Отже, йдеться про переосмислення технології «викладання — засвоєння» і доктрину переорієнтації студентської психології. Студент має розуміти і відчувати, що іспит — це формальний бік

процесу навчання, бо саме навчання своєю суттю відбувається і протікає під час прослуховування лекцій та участі в практичних і семінарських заняттях, у виконанні модульних завдань, тобто в комплексі самостійної роботи. А це потребує перебудови існуючої практики викладання дисципліни, суть якої на сьогодні визначена таким алгоритмом:

Якщо й надалі йти цим шляхом, то з формальної точки зору весь процес викладання і засвоєння матеріалу видаватиметься нормальним, тобто таким, яким він і є зараз. Якщо ж керуватись кінцевою метою СРС, то цю систему доцільно перебудувати за таким алгоритмом:

Принципова відмінність такої пропонованої системи викладання полягає в тому, що весь навчальний процес ґрунтується на трьох взаємопов'язаних блоках, кожен з яких, як обов'язковий елемент, включає СРС, а саме:

I блок: лекція має бути націлена на практичні заняття. Викладач повинен зорієнтувати самостійну роботу на суть і завдання

практичних занять по кожній темі. До того ж, не обов'язково в лекції охоплювати всі питання теми. Досить сконцентрувати увагу на тих питаннях, які знайдуть своє відображення на практичних заняттях, а згодом у поточному модульному контролі і на іспиті. Всі інші питання доцільно адресувати для самостійного вивчення. На цьому етапі здійснюється перший контроль знань — через участь і виконання практичних завдань.

II блок: це другий етап контролю знань — готовність студента виконати завдання модулів. Викладач має дати відповідну консультацію, а вся інша підготовка цілком покладається на студента. Варто лише підкреслити, що набір завдань модульного контролю повинен базуватись на проведених практичних заняттях і націлюватись на підсумковий іспит, як завершальний контроль.

Як бачимо, перший і другий блоки — це ті етапи, які, власне, і мають показати ступінь досяжності кінцевої мети СРС.

Студент, який домігся високих оцінок саме на цих етапах, може вважатись таким, що успішно засвоїв дисципліну, а тому іспит для нього стає для нього не вирішальним.

III блок: завдання викладача зводиться до проведення консультацій та загострення уваги студентів на суті та методиці проведення письмового іспиту та підсумкового оцінювання знань.

Звичайно, сама по собі ця система «викладання — засвоєння» потребує зміни співвідношення між поточним і підсумковим оцінюванням знань. Саме тут, на нашу думку, криється смисл мотивації студента. За діючої системи співвідношення результатів поточного і підсумкового контролю (40:60) студент покладається на те, що він все таки на іспиті «проскочить», тобто він втрачає інтерес до напруженої поточної роботи протягом семестру. Власне, про це свідчить фактичний стан з відвідуванням лекцій та участі в практичних заняттях.

Якщо студент буде знати, що іспит не є вирішальним, а до деякої міри формальним боком навчання, то він, природно, намагатиметься напружено працювати впродовж семестру.

Але для цього необхідно співвідношення між поточним оцінюванням знань та підсумковим іспитом змінити на 70 : 30. Мотиваційний характер такого співвідношення цілком очевидний. До того ж, уже тепер по такій базовій дисципліні, як «статистика» співвідношення між лекціями і практичними заняттями становить 1 : 2, що також свідчить про доцільність пропонованого підходу. Мотиваційність СРС може підсилити ще й такими кроками: якщо, наприклад, протягом семестру студент у двох блоках набрав 60—70 балів, систематично відвідував лекції і практичні

заняття, то за рішенням кафедри йому можна виставити відмінну оцінку (без складання іспиту).

Побудова системи викладання дисципліни таким способом, без сумніву, стане тим важелем, який дасть можливість з перших днів навчання мобілізувати студентів до напруженої самостійної роботи.

*А. В. Ільєнко, асист.,
Л. А. Тітенко, старш. викл.,
кафедра управління персоналом*

АКТИВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДІЛОВОДСТВО З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ»

При вивченні вибіркової дисципліни «Діловодство з використанням комп'ютерної техніки» активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів на практичних заняттях передбачає такі форми, як: тренінги, аналіз конкретних ситуацій, робота в малих групах, імітаційні та стимуляційні ігри тощо.

Особливістю дисципліни «Діловодство з використанням комп'ютерної техніки» є 4 години лекційних занять, тому, як правило, структура практичних занять складається з 4 частин: організаційні моменти(3—5 хвилин), міні-лекція (10—15 хвилин), практична частина(60—70 хвилин), підведення підсумків (5—10 хвилин).

Періодичний контроль знань студентів здійснюється у формах: тестувань практичного і теоретичного матеріалу, які проводяться на початку занять у письмовій та електронній формах; опитувань теоретичного матеріалу; звітів практичних робіт; звітів по індивідуальній та практичній роботі.

Модульний контроль є підсумковим. Він включає практичні завдання, що виконуються за допомогою ПК, та теоретичний контроль у письмовій формі.

Розглядаючи активні методи, що застосовуються на практичних заняттях дисципліни «Діловодство з використанням комп'ютерної техніки», ми більш детально зупинимось на аналізі конкретних ситуацій(кейс-метод) та роботі в малих групах. Ці